

1969-2

Maandschrift voor

BIJENTEELT

Versijnt maandelijks

Jaargang 71 - februari 1969

Officieel orgaan van de Vereniging tot bevordering der Bijenteelt in Nederland

Mededelingen afd. Handel

-
- Wij vragen uw bijzondere aandacht voor de bij dit nummer ingesloten prijslijst voor 1969.
-
- Met de verschijning van deze prijslijst zijn alle tot eind 1968 gedane noteringen vervallen.
-
- Wilt u bij uw bestellingen dus uitsluitend volgens deze lijst te werk gaan ?
-

BIJENHUIS - Wageningen

Tel. 08370-2863 — Giro 823276

MAANDSCHRIFT VOOR BIJENTEELT. Adres redactie en administratie: Bijenhuis, Wageningen.
Redacteur: J. Spaans, Commissie van Redactie: W. Assink en H. G. Maagendans.
Alle stukken aan het Bijenhuis te Wageningen, ook opgaven en betalingen van advertenties en
speurbijltjes. Giro 846801.

Wat doen we met zwakke volken?

Toen ik nog een beginnend imker was, werd er op vergaderingen wel eens gesproken over de Alexandermethode. De laatste 25 jaar echter leest of hoort men vrijwel nooit meer iets over deze methode. Ik denk, dat er van de honderd imkers mogelijk maar een of twee zijn, wie het begrip „Alexandermethode” nog iets zegt.

In The Scottish Beekeeper van november 1968 vonden we een overzicht van deze methode, dat we hier voor onze lezers gaarne vertalen en van enig commentaar voorzien.

Als u in het voorjaar een zwak volk op uw stal aantreft, waarvan het aantal bijen gedurende de winter, door welke oorzaak dan ook, geslonken is tot een handvol, en dat een plekje broed heeft ter grootte van de palm van uw hand, dan kan de Alexandermethode dat volk niet alleen redden, maar deze methode stelt de imker zelfs in staat om van dat volk in de komende zomer een flinke hoeveelheid honing te oogsten.

Wij zijn het er wel over eens, dat de vooruitzichten voor deze handvol bijen bijzonder slecht zijn als wij ze aan zichzelf overlaten. Ook als zo'n zwak volk een goede koningin heeft, heeft het niet de mogelijkheid om te groeien. Als het niet uitsterft of leeggeroofd wordt, heeft het de hele zomer nodig om zich tot een middelmatig volk te ontwikkelen.

De Alexandermethode stelt dit kleine volk in staat om in een maand tijd tot volle ontwikkeling te komen.

Alles wat de imker behoeft te doen is: voorzichtig het dak en het kleedje of de dekplank van een sterk volk af te nemen en er een koninginrooster op te leggen. Men doet dit vroeg in het voorjaar, als het weer nog koud is. Heel voorzichtig zet men daarna de broedbak van het zwakke volk op het koninginrooster van het sterke volk. Dan gaat men naar huis en vergeet het verder maar.

Als men dit doet als de volken nog rustig zijn en als men er geen rook bij gebruikt en als men het voorzichtig en zonder stoten doet, bemerkt het sterke volk in het geheel niet, dat het een logé boven zijn hoofd gekregen heeft en er wordt geen ruzie gemaakt en er wordt niet gevochten.

Het zwakke volk profiteert nu van de warmte, die uit het sterke volk beneden opstijgt en dat is alles wat het nodig heeft voor een snelle groei. De koningin begint met verbazingwekkende vaart te leggen. Na een paar weken kent u de zwakkeling niet meer terug en na een maand heeft het een groot broednest en is het klaar om weer op eigen benen te staan.

Het verwijderen van het nu sterke bovenste volk vraagt wel enig inzicht. De narigheid is namelijk, dat het bovenste volk nu wel veel broed heeft, maar naar verhouding tot de hoeveelheid broed heeft het maar weinig bijen. Het lijkt wel, of die bovenbak alleen maar voedsterbijen en jonge bijen bevat.

Als het bestendig en rustig weer is en als de nachten redelijk warm zijn, kan men de operatie verrichten door de bovenbak te verwijderen en die op een nieuwe plek op een schone bodemplank te zetten. Doordat de bijen van het boven-

ste volk vrijwel allemaal jong zijn, vliegen er weinig bijen terug naar de oude plek. Uitlopen-de bijen vullen spoedig de bevolking aan, waardoor er een goede verhouding ontstaat tussen de hoeveelheid broed en het aantal bijen. Als de nachten warm genoeg zijn, bestaat er geen ge-vaar dat het broed verkleumt doordat er te wei-nig bijen zijn om het warm te houden.

Zijn de nachten echter te koud en vindt de im-ker het verplaatsen van het bovenste volk te riskant, dan is het enige wat hij behoeft te doen: het onderste volk een nieuwe plaats geven en het bovenste volk op de bodemplank op de oude plaats zetten. De Alexandermethode is ook heel geschikt voor imkers, die waardevolle ko-ninginnen overwinteren in reservevolkjes, die eigenlijk te zwak waren. Zo'n volkje kan alleen groeien als het weer warmer wordt. Met de Alexandermethode kunnen zulke volkjes sneller op vlieghoogte worden gebracht en dat is veel voordeliger dan wanneer ze op eigen kracht sterk moeten worden.

De geestelijke vader van deze methode was de Amerikaanse imker E. W. Alexander, die onge-veer 800 volken hield in Delanson, in het boek-weidistrict van de staat New-York. Zijn me-thode werd gepubliceerd in *Gleanings in Bee Culture* in 1905.

Aantekeningen

1. In het hierboven vertaalde artikel wordt aan-genomen, dat men in het vroege voorjaar het zwakke volk boven een rooster op het sterke volk plaatst. Dat is uitstekend. Men kan het echter ook in het late najaar reeds doen. Ik heb zelf vele malen koninginneteeltvolkjes in de late herfst boven sterke volken van mijn stal ge-plaatst. Of men dat nu in het late najaar of in het vroege voorjaar doet, belangrijk is dat beide volken ten tijde van deze handeling reeds (of, als men het in het voorjaar doet: nog) op de wintertros zitten.

2. De snelle groei van het bovenste zwakke volk wordt in het artikel toegeschreven aan de uit het onderste volk opstijgende warmte. Dat is inderdaad een zeer belangrijke factor. Toen ik echter koninginneteeltvolkjes, die uit zuivere carnica's bestonden, in het najaar boven sterke niet-zuivere volken plaatste, kwam ik tot de ontdekking, dat die opstijgende warmte waar-schijnlijk niet de enige oorzaak is van de snelle groei van het zwakke bovenste volkje. In het voorjaar namelijk, toen ik de volken weer scheidde, vond ik tussen de zuivere carnica's van het bovenste volkje tal van bijen, die af-komstig waren van het onderste volk. Zodra de volken in het voorjaar actief worden, heeft de opstijgende warmte dus klaarblijkelijk tot ge-volg, dat tal van bijen van het onderste volk zich bij het zwakke bovenste volkje voegen.

3. Men scheidt de beide volken meestal weer in de loop van de maand april. Ik heb het in een vroeg voorjaar wel eens begin april gedaan, maar in een laat voorjaar ook wel eens begin mei.

Als men tot het scheiden van de beide volken overgaat, moet men er goed aan denken, dat het broed van het verplaatste volk gevaar loopt te verkleumen. Dat gevaar is het grootst, als men het bovenste volk op een nieuwe plaats zet. Dat gevaar is het kleinst, als men het onderste volk een nieuwe plaats geeft. De imker moet dus heel goed overwegen wat hij doet, voor-dat hij tot deze handeling overgaat.

4. De imker, die de risico's van de Alexander-methode niet, of nog niet, aandurft, kan de bei-de volken scheiden door een separator inplaats van door een koninginnerooster. Beide volken behouden dan een eigen vlieggat. Met het reis-raam-separator van de spaarkast gaat dat zeer gemakkelijk. Bij dubbelwandige kasten als de simplex is het wat ingewikkelder. Ook in dit ge-val profiteert het bovenste volk van de warmte, die uit het onderste volk opstijgt.

UIT DE JAAGKIEPS

Voorheen was het niet zo gemakkelijk om op deze wijze twee volken in één kast te huisvesten, omdat deze volken door de belastingdienst als één volk werden aangemerkt. Men had dan twee volken in één kast, doch kreeg slechts suiker voor één volk. Nu de imkers zoveel bijensuiker kunnen kopen als ze zelf willen, is dit bezwaar gelukkig vervallen.

5. Om het niet te ingewikkeld te maken, hebben we ons aan de gang van zaken gehouden, zoals die in het artikel, dat we vertaalden, is geschetst. We gingen er dus vanuit, dat men in het voorjaar de beide volken weer scheidt. Voor imkers, die geen voorjaarsdracht van betekenis hebben, is dat ook de meest voor de hand liggende manier. Voor hun zomerdracht krijgen ze op deze wijze twee sterke volken.

Voor de imkers, die met hun volken naar het fruit en het koolzaad reizen, ligt de situatie wel iets anders. Voor hen kan het voordeliger zijn om kort voor het begin van de voorjaarsdracht de oudste of minst goede van de beide koninginnen te verwijderen en beide volken te verenigen.

G.

H. H. IMKERS

Zendt vanaf heden al uw
RUWE RAATWAS
rechtstreeks of in verenigingsverband
naar ...

HONINGZEMERIJ

W. van 't Land

Telefoon 2607 Barneveld

U zult zien, wij betalen de hoogste prijs.
Desgewenst KUNSTRAAT terug.

HET DRAMA KÖHLER

Iedere koninginneteler kent tegenwoordig de methode van Köhler om koninginnen te laten paren met de door de imker gewenste darren. Het is nu een eeuw geleden dat deze methode bekendgemaakt werd en Die Biene oktober bevat een omstandig verhaal van het rumoer, dat met deze publicatie gepaard ging.

In 1853 importeerde Dzierzon zijn eerste Italiaanse koninginnen. Volgens hem en andere grootmeesters uit die dagen hing het heil en de toekomst van de bijenteelt af van de Italiaanse bij, die niet alleen veel mooier, maar ook veel beter zou zijn dan de Duitse bij. Hoe goudgeler deze bijen waren, des te beter zouden ze zijn. Von Berlepsch bestreed deze mening fel, maar zijn stem was die eens roependen in de woestijn.

Köhler deelde zijn methode mede aan de smid Georg Summer. Summer probeerde die in 1867 en dat leverde hem zes reinbevruichte nakomelingen van zijn geeltjes op. In een imkersblad betuigde hij openlijk zijn dank aan Pfarrer Köhler. En toen brak de storm los.

Summer kreeg tal van aanvragen, maar hij had Köhler beloofd de methode geheim te houden. Intussen had Köhler zijn methode ook, onder verplichting van geheimhouding, aan von Berlepsch medegedeeld. Von Berlepsch probeerde die en zijn oordeel was gunstig: de methode bleek geschikt om Italianen (en andere bijenrassen) zuiver te houden. Maar von Berlepsch bleef bij zijn mening, dat de honger naar zuivere Italianen berustte op reclame en zelfverblindings.

Köhler wilde zijn methode wel aan de openbaarheid prijsgeven, maar als zielszorger met een groot gezin was hij verplicht daarvoor niet alleen de eer op te eisen, maar het moest een „klinkende eer” zijn. Het ministerie van Landbouw werd geraadpleegd, maar het stelde daarvoor geen gelden beschikbaar. Maar partikuliere imkers brachten een flink bedrag bijeen, n.l. 1234 gulden. Op 15 mei 1868 publiceerde Köhler

daarop zijn methode. Die komt in het kort hierop neer dat men in kleine bevruchtingsvolkjes met een onbevuchte koningin een aantal darren doet, waarmee de imker wenst dat de koningin zal paren.

Daarna worden deze volkjes op een donkere plaats, b.v. in de kelder gezet. Als de darren van de volken die buiten staan niet meer vliegen, zo omstreeks vijf uur in de namiddag, haalt men de bevruchtingsvolkjes uit de kelder en plaatst die in de tuin.

De koninginnen en darren van de bevruchtingsvolkjes vliegen dan uit en de kans is groot dat de jonge koninginnen paren met de darren uit hun eigen kastjes. Men moet dit natuurlijk enige tijd herhalen, b.v. een week lang. Daarbij moet elke keer hetzelfde bevruchtingsvolkje op dezelfde plaats in de tuin komen te staan. De bijen en koninginnen oriënteren zich op die plek en verwisseling van de volkjes zou funest zijn.

Met het publiceren van zijn methode begon voor de arme Köhler het tweede bedrijf van dit drama. Dathe verklaarde dat hij de methode reeds in 1867 in een van zijn boeken had gepubliceerd en dat die dus niet nieuw was. Mehring, de uitvinder van de kunstraat, beweerde, dat hij de methode reeds in 1865 toepaste en zijn bewering werd door getuigen gestaafd. Men was het er wel over eens, dat de methode goed werkte, maar men wilde Köhler niet betalen. Maar tenslotte werd er op een vergadering van de imkers, die de gelden beschikbaar hadden gesteld, gestemd en met 65 tegen 25 stemmen besloot men, dat de bijeengebrachte gelden aan Köhler moesten worden uitbetaald. Köhler nam het bedrag in ontvangst. Daarop volgde een feestmaaltijd en na de maaltijd waren er imkers, die het besluit onjuist en nietig verklaarden. Köhler voelde zich daardoor in zijn eer aangeast en hij betaalde het geld terug.

Tenslotte werd er wéér gestemd en werd het bedrag opnieuw aan Köhler uitbetaald.

Nu we het toch over koninginneteelt hebben, willen we onze lezers het in de tale Kanaäns geschreven artikel van „The Scribe” in Scottish oktober niet onthouden :

Hoort, o mijn volk en luister naar de woorden van El Emtee de schrijver, aangaande de houders van bijen. Want het geschiedde in die dagen, dat de overheden en de hogepriesters van de stam genaamd Vibbreas riepen tot de houders van bijen aller naties, zeggende: welaan, gij hebt vele jaren gedwaald in duisternis en de zonden uwer vaderen dragen nu vrucht. Komt en laat ons samenspreken want voorwaar, wij brengen een licht op uw pad en een leidsmann op uw weg. Weet gij dan niet, dat de inheemse bij in vroeger dagen gedijde gelijk een groene laurierboom en dat ons land een land was, vloeiende van melk en honing ?

Toen brachten snode lieden van een wulps geslacht andere bijen naar hier van het land van de Po, van het land van de Jordaan en zelfs van het land van de almachtige dollar. Deze bijen groeiden en vermenigvuldigden zich boven mate en de korven bevatten grote aantallen, maar de honing die zij vergaarden was nauweijks toereikend om deze menigten bijen te voeden en de houder van de bijen keerde ledig huiswaarts. Toen zeiden de wijze mannen onder hen tot elkaar: Wie zijn wij, want wij hebben gezworen en wij zijn afgedwaald van de weg der natuur en wij hebben teveel geluisterd naar de onderwijzingen van dwaze lieden. Wij hebben onze maagden toegestaan te huwen met vreemdelingen en hun nakomelingschap heeft boze paden betreden en er is geen deugd meer in hen. Laten wij terugkeren op onze boze schreden en onze eigen bijen redden uit de handen der Filistijnen.

Wat baat het een man als zijn maagden kuis zijn maar er is geen passende echtgenoot en het volgende geslacht is slechter dan het vorige? Waakt ervoor en verzekert u ervan dat uw maagden darren ontmoeten die als bruidegoms uit hun kamers komen en zich verheugen als reuzen op de ontmoeting met hun bruid.

Op de Britse eilanden woedt de strijd over de voordelen en de nadelen van normalisatie van bijenkasten onverminderd voort. Wij berichten onze lezers daarover reeds in vorige nummers. In Scottish oktober vinden we weer ingezonden stukken over dit onderwerp. De bekende imker Higgins valt de voorstanders van de Langstrothkasten fel aan.

De afmetingen van de Langstrothkast werden niet door God verordeneerd en aan een gouden ketting uit de hemel op aarde neergelaten. De afmetingen van de Langstrothkast danken hun ontstaan aan de onuitputtelijke voorraad lege kisten waarin champagneflessen werden vervoerd en waarover Langstroth beschikte en de vraag of die afmetingen goed of niet goed waren voor de bijen speelde daarbij in het geheel geen rol.

De imker J. Sturdy zegt: normalisatie = stagnatie. Normalisatie van bijenkasten is prachtig in theorie, maar in de praktijk is er weinig voor te zeggen. Een van de belangrijkste bezwaren is, dat het verbeteringen in de uitvoering der kasten tegenhoudt.

Hij noemt een vijftal verbeteringen op, die naar zijn mening aan de kasten in Engeland aangebracht zouden kunnen worden. (In gedachten horen we applaus in de buurt van Haarlem.)

Sturdy vervolgt: 99% van de Britse imkers gebruikt het Britse Standaardraam en alleen de afmetingen dáárvan moeten worden genormaliseerd. Er zijn maar weinig dingen, die we in ons dagelijks leven gebruiken, waarvan de uitvoering genormaliseerd is. Dat leidt tot verbeteringen uit concurrentie-overwegingen.

Stel je voor dat auto's, meubels, wasmachines enz. genormaliseerd waren. Het leven zou bijzonder saai worden en van vooruitgang zou geen sprake meer zijn. (We horen nu applaus in Tilburg.)

Sturdy zou een prijs uitgelooft willen zien voor de beste verbetering-van-het-jaar aan bijenkasten.

In Gazette Apicole maart hebben een Japanner en een Canadees beschouwingen gewijd aan de voedingswaarde van bijenbroed. In Scottish oktober lezen we daarover het volgende :

In het noorden van Canada zijn de winters te koud om de bijen te overwinteren. Men begint daar in het voorjaar opnieuw met package-bees (naakte volken), die men uit de zuidelijke staten van de U.S.A. laat komen. Die zuidelijke staten kunnen, door het milde klimaat, al vroeg in het voorjaar deze naakte volken leveren. Als gevolg van deze gang van zaken worden in het noorden van Canada iedere herfst enorme hoeveelheden bijenbroed vernietigd. Men zou daar een voorbeeld kunnen nemen aan Japan, waar bijenlarven in blikjes van 50 gram een goede prijs opbrengen. Deze bijenlarven worden geroosterd of er wordt een soja-saus aan toegevoegd. Zelfs in Canada heeft de jaarlijkse consumptie van dit Japanse bijenbroed de 200 pond bereikt. Eten westerlingen ook geen slakken en zo ?

Vele proeven zijn genomen om uit te vinden hoe de larven het beste verduurzaamd kunnen worden. Men heeft ze in boter geroosterd en gebakken in vet. In de diepvries worden ze zwart en whisky bederft de smaak. De dames hebben ze het liefst geroosterd.

De onderzoekers hebben de voedingswaarde van bijenlarven onderzocht en ze stellen die op één lijn met die van vlees, eieren, melk en schelvislever-olie.

Mogelijk zijn er onder onze lezers, die het eens willen proberen ?

Smakelijk eten wenst ze hun

Y.

Koninginnekuren

Bij de koninginneteelt van het vorige jaar gebruikte ik 3-raamskastjes. Hierbij kwamen de jonge koninginnen tamelijk vlot aan de leg.

Een week nadat ze goed aan de leg waren, wilde ik deze koninginnen gaan merken en knippen. Daarbij was ik blijkbaar niet voorzichtig genoeg, want de eerste ging al de lucht in, voordat ik wat doen kon. Na even wachten kwam ze terug en ging op mijn kleren zitten, waarna bij deze koningin alles verder vlot van stapel liep. De meeste anderen gaven geen moeilijkheden.

In één volkje was een jonge koningin met een manke achterpoot. Deze kwam wat later aan de leg, maar vormde toch ook een goed broednest. Uit nood bracht ik deze koningin later in een groot volk over, waar ze vlot aangenomen werd, maar later toch door een andere vervangen.

In een ander kastje maakte ik een nog gesloten dop open en er kwam een volkomen gave, volwassen koningin uit. Maar wat zag ik nu? In dezelfde dop zat nog een andere volwassen koningin, even groot. Deze leefde echter niet meer.

Tenslotte kwam ik bij een kastje, waar de koningin al een behoorlijk broednest had, een hele goede dus. Maar hoe ik ook zocht, geen koningin te vinden. Alle drie raampjes uit de kast

gehaald en nagekeken, apart weggezet, het hele kastje van binnen zorgvuldig bekeken, niets te vinden. Toen ik de moed begon op te geven, liep madame doodgemoedereerd over mijn handen. Heb je nou ooit . . . Het bevolken van deze bevruchtungskastjes ging als volgt: op de dag, dat de moerdoppen in het kweekvolk bijna rijp waren, werden ze in arrestkooitjes gedaan, waarvan er 10 in een normaal broedraam pasten; dit raam werd in het volk teruggehangen en de koninginnen liepen normaal uit en werden goed verzorgd. Nu werden van een volk met doppen bijen afgenomen om de 3-raamskastjes te vullen en hierin werd meteen een jonge koningin losgelaten, die zonder mankeren aangenomen werd. Na 3 dagen in het donker staan werden ze buiten opgesteld.

Dit jaar heb ik de grote volken ook bijna allemaal via een dergelijk arrestkooitje van een jonge koningin voorzien.

Bij het kweekvolk op doppen wachtte ik tot de eerste koningin tuutte; dan werd de kast opengemaakt en de koninginnen, die uitliepen, kwamen in een kooitje terecht, totdat het raam vol met kooitjes was.

Nu werden bij een ander volk alle doppen verwijderd, waarbij er op gelet werd, dat er geen open broed meer was, en het raam met jonge

koninginnen er in gehangen. Na 2 dagen het raam er weer uit en nu was heel duidelijk te zien welke koningin de voorkeur van de bijen genoot. Op dat kooitje zaten namelijk de meeste bijen. Na controle op uiterlijke gebreken liet ik deze koningin zonder meer in het volk lopen. Er was geen spoor van vijandigheid te bemerken.

Nu kon ik het raam weer in een andere kast hangen en na twee dagen herhaling van het recept. Op deze manier is het heel eenvoudig geselecteerde jonge en onbevuchte koninginnen in te voeren. Als er veel koninginnen ingevoerd moeten worden kan men altijd van een andere teeltserie aanvullen of meerdere ramen gebruiken. Ook is het heel gemakkelijk een aantal jonge koninginnen in reserve te houden, als er maar op gelet wordt, dat ze binnen drie weken losgelaten worden, om hun bruidsvlucht nog te kunnen houden. Een andere manier van bewaren bestond hierin, dat ik jonge koninginnen in lucifersdoosjes met wat honing-suikerdeeg boven op een volk legde. Ze bleven goed in leven en waren na een week nog in prima conditie.

Vorig jaar heb ik met enkele koninginnen ook iets bijzonders meegemaakt. Mijn beste volk stond op het fruit, op 2 broedkamers en 1 honingkamer. Bij het vertrek was er behoorlijk broed in 2 bakken en werd er in de honingkamer al gewerkt. Onder de honingkamer lag een rooster. Bij controle op het fruit was ik erg nieuwsgierig. Het was tijdens de fruitbloei geregeld slecht weer geweest, maar de meeste volken waren toch in goede doen. Toen ik dit volk openmaakte, hoorde ik een jonge koningin tuten. Dat was verdacht. De inspectie van de bovenste bak bezorgde me een onaangename verrassing. Er zat totaal geen druppel voedsel in, bovendien bijna geen bijen. Daarna deed ik het rooster er af. In de bovenste broedbak zaten een paar doppen met dode poppen er in. Verder ook bijna geen voedsel en geen broed. Intussen hoorde ik de koningin weer tuten. Nu de bovenste broedbak er af.

Na het verwijderen van deze broedbak meldde de koningin zich weer vanuit de onderbak. Door een stom toeval zag ik haar bijna onmiddellijk. Ze kroop juist weg in de holte van een afstandblikje. Nu had ik haar gauw te pakken en in een kooitje gezet. De onderbak was ook zonder broed en met weinig voedsel. Dit was mijn beste volk, toen ik naar het fruit ging . . .

Het tuten had me het idee gegeven, dat er meerdere koninginnen aanwezig konden zijn. Dit bleek niet het geval, dus kon ik de enigste koninginnen weer loslaten. Nu moest de oorzaak van deze situatie gezocht worden. Het feit van de totale afwezigheid van broed gaf mij de overtuiging, dat de oude koningin minstens 3 weken verdwenen was. Het vermoeden lag nu voor de hand dat er tijdens de heenreis paniek in dit volk ontstaan was, waardoor ze verongelukte.

Of er na het uitlopen van de eerste koningin gezwermd is, weet ik niet. Of de aanwezige jonge koningin al bevrucht was, ben ik ook niet aan de weet gekomen. Ze kon best al 14 dagen oud zijn. De ijver van het volk stond op zo'n laag pitje, dat ze bijna niet meer vlogen en aan het weggwijnen waren. Misschien waren ze zelfs al beroofd. Gelukkig was het de volgende dag tijd de bijen naar huis te halen. Nu werd de jonge koningin weer verwijderd en bracht vereniging met een klein volkje dit volk weer op de been.

Een ander merkwaardig geval was het volgende: In een volk, waaruit alle doppen verwijderd waren, werd via de krantenmethode met een kernvolkje in de bovenbak een jonge koningin ingevoerd. Bij het nazien na een week zaten er doppen op 2 ramen van dit kernvolkje en verder bijna geen open broed meer. De conclusie was: de jonge koningin is niet aangenomen. Over een paar dagen is hier wel weer een nieuwe koningin en dan komt alles wel weer goed. Het kwam goed! Maar op een heel andere manier.

Op dat moment stonden er verschillende volken op de stand. Na 3 dagen (in het bewuste volk kon praktisch nog geen dop rijp zijn) kwam er een zwerm in de tuin te hangen. Omdat ik hem niet had zien afkomen, wist ik niet waar hij vandaan kwam. Geen enkele van de volken was echter in conditie om te zwermen. Het laatste dacht ik aan dit volk. De zwerm werd geschept.

Het was 24 juni, ongeveer 11 uur. De koningin werd opgezocht en in een kooitje zolang op een warme plaats bewaard. Nu gingen er veel bijen naar deze bewuste kast terug. Dus moest de zwerm toch hier vandaan gekomen zijn. Dan de hele kast maar eens goed nakijken. In de bovenste bak vond ik de twee ramen met gesloten doppen. Er was na zorgvuldig onderzoek geen uitgelopen dop te bespeuren. Deze twee ramen werden verwijderd. Nu de onderbak. Hier waren 4 of 5 ramen met broed in alle stadia.

Hoe kon dat nu?

Mijn reconstructie over dit geval was de volgende: De ingevoerde koningin was spoedig na de vereniging naar de onderbak verhuisd en daar flink aan de leg gegaan. Het deel van het volk bovenin, met de bijen van het kernvolkje, miste nu de koningin en zette doppen aan. Op een gegeven ogenblik bespeurde het deel van het volk in de onderbak, dat er bovenin gesloten moerdoppen waren. Dat was het sein om te gaan zwermen.

Maar nog waren niet alle perikelen met dit volk voorbij. De koningin wilde ik teruggeven, maar eerst knippen en merken. Nu beging ik echter een fout. Ik maakte het kooitje open om de koningin te grijpen, maar het hoefde al niet meer. Ze had al hogere sferen opgezocht. Nog even zag ik haar vliegen, maar verloor haar al gauw uit het oog. Omdat deze koningin vanuit een dieraamskastje de bruidsvlucht gemaakt had, kende ze de kast niet, waarin ze nu thuishoorde. Daarom moest ik afwachten, wat er verder zou gebeuren. Vóór de betreffende kast werd druk gesterteld door teruggevlogen zwermbijen, zo

dat ik de moed nog niet opgaf. Na een paar uur kon ik pas terugkomen, omdat ik nog andere dingen te doen had. Toen zat er warempel een zwerm bijen onder de kast. De koningin was blijkbaar toch teruggekomen, maar niet de kast ingegaan. Na veel roeren met een stokje bemerkte ik de koningin, maar kon haar toch niet te pakken krijgen. Wat doe je onder een bijenkast?

Op het laatst nam ik mijn pijp en gaf behoorlijk wat rook, waardoor de hele familie op de loop ging. Eindelijk zag ik de koningin op een gunstige plaats zitten en nu was het leed gauw geleden. Op de vliegplank gezet liep ze gauw naar binnen. De andere bijen vonden er toen buiten niet veel meer aan en volgden spoedig haar voorbeeld.

Een paar weken voor de heidedracht voegde ik op zeer eenvoudige wijze drie vegers bij elkaar, door elk volk met custardpoeder te bestrooien. In het onderste volk, dat op zijn plaats bleef staan, liet ik de koningin, die daar thuishoorde, in leven. Bij de twee andere volken werd de koningin verwijderd. De drie broedbakken werden toen zonder meer op elkaar gezet en de vereniging verliep zonder stoornis. Vanwege mogelijke zwermneiging was ik huiverig dit volk mee naar de hei te laten gaan. Toch heb ik doorgezet en had er geen spijt van. Dit volk bracht de meeste heidehoning op.

De twee bovenste broedbakken wogen met de ramen mee 76 pond. Hier moet nog het gewicht van ramen en bakken af om de juiste hoeveelheid honing te bepalen.

Bij de laatste inspectie voor het inwinteren kwam ik de koningin tegen, die nog een mooi broednest had. Het was echter niet de gemerkte koningin van de veger...

Mogelijk was er aanvankelijk niet voldoende eenheid in het volk, wat tijdens de reis naar de hei de dood van deze oude koningin tot gevolg heeft gehad. Dit kan ik niet met zekerheid zeggen. Er is toen een nieuwe gekweekt en van-

wege de goede dracht is er van zwermen niets gekomen. De jonge koningin kwam normaal aan de leg en het volk leed er niet onder. Integendeel: weinig broed = veel honing.

Na de heidedracht voegde ik twee volken bij elkaar, waarvan het ene een oude koningin had, die verwijderd werd. Alles ging goed. Ook het afvoeren verliep naar wens. Om de rust te bevorderen had ik het volk na het verenigen niet meer gecontroleerd. Toen ik nu na het voeren de voerbak weghaalde, begonnen de bijen op een manier te bruisen, die niet veel goeds voorspelde. Alleen het weghalen van de voerbak, boven een opening van 10 x 10 cm, was de enige stoornis die ik verwekte. Aan het vliegpatroon zag ik al gauw, dat het mis was. Na een paar dagen vond ik de koningin dood op de vliegplank. Een sterk volk moerloos in deze tijd van het jaar is niet best. Een andere koningin durfde ik niet zonder meer te geven. Het volk heb ik maar afgesalpeterd en er twee andere mee versterkt.

Dat verliep heel goed — althans van buiten gezien. — Dit voorjaar zal blijken of het binnen ook goed verlopen is. In één moerloos volk had ik eierleggende werkbijen. Dit volk was moerloos van een dracht thuisgekomen.

Op ongeveer 50 meter van de stand werden de bijen afgeschud op een plaats, waar jonge bomen en struiken stonden. Veel bijen vlogen terug, maar lang niet alles. De ramen had ik nogal verspreid afgeschud. Er vormden zich hier en daar kleine trosjes bijen. Nu deed ik een merkwaardige, maar prettige ervaring op. Een leeg, maar gebruikt arrestkooitje hield ik vlak bij zo'n trosje bijen en het was een plezier te zien hoe gauw ze op dat moerhuisje afkwamen.

In korte tijd hing het hele trosje er aan en ook aan mijn hand. Blij stertselend meenden ze een koningin gevonden te hebben. Nu nam ik een paar ramen met bijna rijpe doppen en hing die in een bevruchtungskastje, en daar de trosjes bijen bij, zodat het een kernvolkje werd. De vol-

gende dag bleek er nog een eierleggende werkster aanwezig te zijn, doordat er verse eitjes waren. Dit duurde echter niet lang. Na een paar dagen vond ik een paar dode werksters voor dit kastje. Na een week zag ik weer eitjes in dit volkje. Het bleek, dat er nu al een jonge koningin aan de leg was. Zo snel was me dat nog niet vaak overkomen. Deze ervaring heeft me veel vreugde verschaft.

Een ander moerloos volk schudde ik af in een zwermkieps. Alle ramen gingen uit de kast, want ik wilde het volk meteen flink op gang helpen.

Uit een paar vegers haalde ik bij elkaar 5 ramen met broed in alle stadia en hing ze in de kast. Tevens werden een paar ramen met voer bijgehangen. Deze manipulatie duurde echter iets te lang, zodat er al aardig wat bijen op een buurvolk vlogen. Toen ik de kast weer op zijn plaats had, spande ik er een groot laken voor en schudde daar alle bijen uit de kieps op.

Tevens liet ik een jonge koningin uit een kweekvolkje mee naar binnen lopen. Het was een genot om te zien, hoe gesmeerd deze hele operatie verliep. Later heeft dit volk zich uitstekend ontwikkeld en had begin september nog acht ramen broed. Het aanvliegen van een aantal bijen op het buurvolk had tot gevolg, dat hier na enige dagen de koningin dood buiten de kast lag. Hier moest ook een kernvolkje weer de helpende hand bieden, hetgeen geen moeilijkheden opleverde.

Uit mijn hele verhaal blijkt wel, dat de bijen niet altijd doen, wat wij in een boekje hebben staan, maar heel vaak voor verrassingen zorgen. Soms iets heel verrassend aangenaams, een andere keer weer onaangenaam. De onbestendige factor geeft echter iets zeer boeiends aan het leven en werken aan en met de bijen. Zolang dit boeiende ons nog blijft trekken, zal ons optimisme ons alle tegenslagen doen overwinnen.

Sint-Adelbertabdij
Egmond-Binnen

J. Hakvoort.

Praatje van „De Bijenman”

Met veel respect hebben we in een reeks artikelen, die Willem ons voorschotelde, kunnen lezen, wat er zo voor en na al is gedaan om de nosemaziekte te voorkomen.

Nee, Willem heeft niets uit zijn duim gezogen, want die was al leeg toen hij op de lagere school kwam. Nee, hij heeft de namen van de onderzoekers genoemd. Maar als je alles over sinaas-appelschillen, rabarber en al die zuren (en Willem noemt zelfs nog kunstvlees!) gelezen hebt, ben je nog net zo wijs als toen je begon.

De geleerden en onderzoekers spreken elkaar tegen.

We hebben gelezen — en dat komt me aannemelijk voor — dat de bijen zelf een soort zuur toevoegen aan hun voorraad, die ze voor de winter opslaan. Ik zag ze drinken bij een mesthoop van paardemest en uit een tobbe schoon water, waarin geregeld zeepsop werd gedaan. Om nosema te voorkomen vertelde me een imker, dat hij een stukje valerianawortel mee kookte in de suikeroplossing (Redactie: we koken toch geen suikeroplossing meer!)

Ik geloof voorlopig, dat ze de stoffen die ze nodig hebben zelf wel zoeken en verwerken. Als we dit nu eens aannemen, dan meen ik, dat het finaal fout is ze met de snelvoermethode hun voorraad toe te dienen. Dit staat zo mijlen ver van de natuurlijke toestand in de natuur en

zeker in het bijenleven af, dat dit nooit goed kan zijn. (Redactie: de bijen kunnen in de natuur toch ook wel 6-8 pond per dag halen?).

De bijen verzamelen geleidelijk hun winteropslag en verwerken, al dan niet met toevoeging van door henzelf gevonden stoffen, dat zelf. Wij pakken hun goeddeels die voorraad honing af en geven er suiker voor terug. Allemaal best, maar voer dan geleidelijk, zo van half september tot half oktober. Voor degene, die tot half september op de hei staat, kan die periode wat korter zijn, maar de tweede helft van oktober moet het klaar zijn, anders nemen ze het, als er nachtvorsten zijn, niet meer op en kunnen ze het niet meer verzegelen. Dat verzegelen is belangrijk. Ik zag eens een stal van vijftig boogkorven in het voorjaar dood vanwege het vele onverzegelde voer. Dus geen bijzondere toevoegingen bij het toedienen van het wintervoer, maar door geleidelijk voeren dicht bij de natuur blijven.

Dit onderwerp is hiermee niet volledig behandeld, maar ons maandschrift is nog te klein voor lange artikelen. Als de redactie het goedvindt, een volgende keer iets over: „waarom de bijen vorig jaar zo zwermrustig waren”, waarover een (beginnend?) imker vroeg.

Met hartelijke groeten van

De Bijenman.

Oplossing en prijswinnaars kerstpuzzel

De oplossing van onze Kerstprijsvraag luidt:

In sterke bijenvolken ligt de grondslag voor een rendabele bijenhouderij

Deze grondwaarheid kon men vinden, als men de letters van de volgende woorden in het onderste vak invulde:

1. broed - darren
2. volkssterkte
3. ijsazijn - raten
4. roverij - luis
5. vervliegen
6. darrebroedig
7. nektar - honing
8. haalbijen - voer.

Uit de talrijke goede oplossingen moesten we door loting de prijswinnaars aanwijzen.

De gelukkigen waren:

Mevrouw J. C. Kramers-Weerheijm, M. H. Tromplaan 50, Oegstgeest, K. A. Hoeksema, Rikerdaweg 12, Niehove (Gr.), G. D. Halkers, Kamperweg 34, Heerde, W. Lobs, Moersaatsenweg 4, Vierpolders (Z.H.), J. M. Oostveen, Visstee 10a, Elst (O.B.), J. C. van Scherrenburg, Dorpsstraat 143, Renkum, H. S. Rudelsheim, Oranjeplantsoen 41, Diemen, J. de Rijk, van Salenplantsoen 5, Velsen-Noord, H. S. Blaauw, Zoutmanweg 3, Breda, J. P. S. v. d. Hoek, Heymansstraat 35, Rotterdam-24, aan wie wij inmiddels een waardebon van f 10,— hebben gezonden.

VERSOEPELDE REGELING VOOR ZUID-LIMBURG EN IN ZEEUWS-VLAANDEREN

Zoals bekend, wordt in het kader van de bestrijding van mijtziekte onder bijen naast uitroeiing van bijenvolken, die besmet of van besmetting verdacht zijn, (het z.g. stamping-out systeem), sedert jaren ook een vervoersverbod voor een groot aantal gemeenten in Zeeland, Noord Brabant en Limburg gehanteerd. Gelet op de aan dit verbod tot vervoer van bijen van de ene gemeente naar de andere verbonden bezwaren, heeft de minister van landbouw en visserij thans besloten, bij wijze van proef deze maatregel in Zuid Limburg en West Zeeuws-Vlaanderen te versoepelen. Dit houdt met hun geographische ligging t.o.v. de rest van ons land verband. De proefperiode zal zich over enkele jaren uitstrekken. De nieuwe regeling — die 31 december 1968 in werking is getreden — houdt in, dat het in een groot aantal Zuidlimburgse gemeenten geldende verbod tot vervoer van bijen van de ene gemeente naar de andere wordt vervangen, en wel door een vervoersverbod van en naar vier gebieden in Zuid Limburg, terwijl in Zeeland dit verbod tot één gebied in West Zeeuws-Vlaanderen wordt beperkt. Bij de begrenzing van de onderscheidene gebieden is van cirkels uitgegaan met een straal van $2\frac{1}{2}$ km rond een korter dan ongeveer drie jaar geleden geconstateerde besmettingshaard.

Een en ander blijkt uit het antwoord van minister ir. P. J. Lardinois op de onlangs door de Tweede Kamerleden, de heren Hutschemaekers en Maenen, schriftelijk gestelde vragen. Voorts wordt in Zuid Limburg het gebied enigszins ingekrompen, waaruit en waarheen geen

bijen naar resp. van de rest van het land mogen worden vervoerd.

In de Vervoersbeschikking Bijen 1968 (gepubliceerd in de Staatscourant no. 253 van 30 december 1968) zijn de betreffende gebieden nauwkeurig omschreven. De nieuwe regeling zal voorlopig niet voor Midden Limburg gelden, waar rond Grathem in 1968 besmetting werd geconstateerd en evenmin voor het gebied in de omgeving van Bergeijk in de provincie Noord Brabant. Hier worden de oude vervoersverboden gehandhaafd.

Voor controle op de vervoersverboden zal voorts ingaande 1 februari 1969 in bepaalde gebieden in Zeeuws-Vlaanderen, Noord Brabant en Limburg waaruit en waarheen geen bijen naar resp. van de rest van het land mogen worden vervoerd, het voorschrift gelden, dat bij vervoer van bijen de naam en het adres van de eigenaar op de bijenkasten of -korven moeten zijn vermeld.

De rijksbijenteeltconsulent, gevestigd Bredaseweg 304 te Tilburg, kan, al dan niet onder voorwaarden, ontheffing van de voor de verschillende gebieden geldende vervoersverboden verlenen.

(De imkers in Zeeuws-Vlaanderen, delen van Noord-Brabant en voorts in Limburg raden wij aan, het betreffende nummer van de Staatscourant (no. 253 van 30 december 1968) te bestellen bij de Staatsdrukkerij te Den Haag of bij het postkantoor in hun woonplaats, daar de lijst van plaatsen, waarop de vervoersbeschikking betrekking heeft, te lang is voor plaatsing in ons Maandschrift).

Korte berichten

Afd. Renkum

Tijdens de op 25 november 1968 gehouden ledenvergadering van „De Korenbloem” nam de voorzitter, de heer G. P. B. van Koppenhagen, afscheid als voorzitter van deze afdeling. Gedurende een periode van 25 jaar heeft hij dit voorzitterschap waargenomen. Namens het Hoofdbestuur speldde de heer Maagendans de scheidende voorzitter de gouden eremedaille van de vereniging op de revers. Uit het jaarverslag van de secretaris bleek, dat door de vele wisselvallige weersomstandigheden de honingopbrengst niet zo was als het jaar daarvoor. De heidehoning viel niet tegen. De heer F. van Scherrenburg deelde mede, dat bij een onderhoud met de zakenmensen aan de Dorpsstraat gebleken was, dat deze laatsten zeer geporteerd waren voor een nauwere samenwerking, omdat zij allerlei activiteiten willen organiseren rond het Nationale Bijenevenement Renkum.

G. Burgsteyn, secretaris.

Afd. Havelte

Vergadering van 28 oktober 1968. De afdeling telt thans 9 leden. Besproken werd de zgn. Aalstermethode, welke bedrijfsvoering door de heren Vegter en Wiedijk reeds werd toegepast en die verklaarden daarmee goede resultaten te bereiken. Ook kwam ter sprake de mogelijkheid om in teamverband met een aantal bijenvolken de koolzaadvelden in de Flevopolder te bezoeken. De heer Vegter zal nagaan of dit kan gebeuren in samenwerking met de afd. Frederiksoord. De volgende vergadering zal in januari 1969 gehouden worden.

H. Perton, secretaris.

Afd. Apeldoorn

Vergadering van 17 januari 1969. Na behandeling van de huishoudelijke zaken volgde een praatje van de heer Maagendans, die allereerst uiteenzette, dat onze bijen in het verre verleden bosbewoners waren en zich bij voorkeur nestelden in holten, die door spechten of andere oorzaken ontstonden. Dit waren ideale onderkomens. De eikenbossen hadden een florissante onderbegroeiing als hazelaar en vuilboom, zodat er al vroeg in het voorjaar dracht was, vooral stuifmeel. De natuurlijke huisvesting en ontwikkeling gaf deze bijen een enorme vitaliteit. Bekend is, dat onze zwarte bijen praktisch niet vatbaar waren voor ziekten, die in Zuid-Europa en Engeland voorkwamen en daar grote sterfte veroorzaakten. Naarmate wij kruisingen kregen met van elders geïmporteerde bijen nam de sterfte toe, zelfs bij ervaren imkers, die hun bijen perfect verzorgen. Meestal hangen wij dan die verzwakte volken bij sterke of minder sterke volken in, waardoor we eigenlijk de zaak nog erger maken, want we zetten dan de ziektekiemen met volk en raten over. Vele

vragen werden gesteld, die uitvoerig door de heer Maagendans beantwoord werden. De volgende vergadering zal op 17 februari gehouden worden, waar een spreker van de Tuinbouwvoorlichtingsdienst ons iets zal vertellen over besputingen voor en soms tijdens de bloei van het fruit, een en ander toegelicht met dia's. Dus tot 17 februari in de Korenbeurs.

C. L. Noordermeer, 2e secr.

Afd. Westfriesland te Hoorn

Onze voorjaarsbijeenkomst is op 22 februari om 2 uur in De Roskam. Medewerking verleent de heer A. Laban te Wageningen. Er worden een paar mooie bijenfilms gedraaid en mogelijk ook dia's. We hopen dan tevens kennis te maken met 8 nieuwe leden uit Andijk.

J. C. Water, secr.

Afd. Leiden

Op 10 januari hield de afd. Leiden een gezellige avond waarvoor de leden en belangstellenden uitgenodigd waren.

Aan 10 van de 11 leden, die de cursus gevorderd immer gevolgd hadden, onder leiding van Mej. E. S. C. Jasperse uit Bunnik, werd een diploma uitgereikt. Dit waren de dames N. G. Doorschodt en M. Hooven en de heren G. L. Berkhuizen, J. J. Kranssen, P. J. Doorschodt, J. G. J. v. Seggelen, D. J. Tjissen, A. J. J. Verbaken, J. K. Vermande en J. W. N. W. v. d. Post. Na de traditionele verloting in de pauze kon men de verrichtingen in het afgelopen bijenjaar volgen met behulp van dia's, zoals de excursie naar de heer A. T. v. d. Brink in Renkum, het behandelen van de volken door de cursisten, het bezoek aan bijenmarkten en het reizen naar boomgaard, koolzaad en heide. Ook enkele dia's van de voorlichtingsstal in het Heempark te Leiden, waar in de zomermaanden door enkele leden iedere zaterdag- en zondagmiddag verteld wordt over de bijen.

In het eerste gedeelte ziet men de vaste bouw o.a. Klotzbeute, zwaanhalskorf, bisschopsmuts en ronde korf, in het tweede gedeelte de losse bouw o.a. een korfkast, simplex- en spaarkast. Verder staat er een observatiekast. In het vorige seizoen hadden wij alleen al op deze middagen 2800 bezoekers. Door de weeks wordt er verteld door het personeel van het park aan groepen leerlingen van scholen welke niet geteld zijn.

Door aan het einde van de avond 2 leden en 1 jeugdlid te hebben genoteerd, kunnen wij terugzien op een geslaagde avond.

B. C. Dekker, voorzitter.

Afd. Leersum

Op 16 januari j.l. hield afdeling Leersum haar jaarvergadering in hotel Vogelenzang te Leersum. De opkomst was zeer goed te noemen.

De aftredende bestuursleden werden allen herkozen. Vervolgens vertoonde de heer A. Laban een film over de bestuiving van rode klaver door de hommels. Daarna vertelde hij aan de hand van meest zelfgemaakte dia's over bijenparken en bijenstallen. Met veel genoegen werd naar deze aardige diaserie gekeken. Zoals gewoonlijk werd er weer een verloting gehouden. Afsproken werd om op 11 maart nog eens samen te komen op dezelfde plaats.

Afd. Bunnik/Houten e.o.

Afdeling Bunnik hield op 20 januari haar jaarvergadering in Hervormd Centrum te Bunnik. Deze vergadering werd wegens verblijf van de heer C. Pater in het ziekenhuis, geleid door de vice-voorzitter, de heer Fl. van Os. Ook het bestuurslid H. de Kruijff ligt nog in het ziekenhuis. Na het openingswoord van de voorzitter werd staande de vergadering een deputatie afgevaardigd naar de ziekenhuizen met fruit en bloemen. Uit het jaarverslag van de secretaresse bleek, dat de afdeling een goed verenigingsjaar achter de rug heeft met vele activiteiten. Het ledental is weer gestegen, (aantal jeugdleden is verdubbeld). De afdeling reisde naar het koolzaad en naar de heide. Er werd een Provinciale Imkersdag georganiseerd, bij welke gelegenheid het Rijksbijenteeltconsulentschap het voorlichtingsspel „Imkerpraat“ ten tonele bracht.

Samen met de afdeling Zeist werd een Stichtse Honingkeuring gehouden. De Landelijke fruitreisvergadering trok in 1968 veel bezoekers. Er werden weer vele bijenvolken via Bunnik aan de fruittelers verhuurd. De afdeling vierde een gezellige twintigste verjaardag. Er werd een praatavond gehouden, een jaarvergadering, een lezing over bijenplanten. De wedstrijdswedstrijd werd tot het nieuwe seizoen uitgesteld. De suikerlevering verliep buitengewoon vlot!

Er werd alleen geleverd in veelvouden van 50 kg. We bezochten de Imkersdag in Drachten en deden met zes inzenders mee aan de Nationale honingtentoonstelling, waar we drie prijzen in de wacht sleepten. De afdeling hield twee cursussen, wat nieuwe leden en abonnees opleverde. Op 10 december werd er weer een jurywedstrijd door de imkers georganiseerd op de Kerstveiling in Bunnik. Op de N.F.O. werktuigendemonstratiedag voor de fruitteelt waren we met een stand present en verzorgden de voorlichting betreffende het huren van bijen door fruittelers.

Ons tweemaandelijks afdelingsblad „Bijennieuws“, in de eerste plaats bedoeld als contactorgaan voor afdeling Bunnik, wordt meer en meer een Stichts Imkersblad, dat zich in een groeiende belangstelling mag verheugen.

Uit het financieel verslag bleek dat zowel afdelingskas als depot een batig saldo te zien gaven. Het afdelingsdepot had in 1968 een record omzet. Er werd een nieuw kascommissielid benoemd. De aftredende bestuursleden werden bij enkele kandidaatsstelling herbenoemd. De weekend-uitwisseling met de Kring Zuid-Limburg werd besproken.

Gezien het late uur waarop de vergadering afgelopen was, houden de leden de bijenquiz en de dia-vertoning nog te goed. De nieuwe regelingen voor het depot zullen t.z.t. gepubliceerd worden. De nieuwe cursussen starten begin maart. Deelnemers kunnen zich nog opgeven bij de administratie, Achterdijk 22, Bunnik, tel. 03405-1305.

Mej. E. S. C. Jasperse,
secretaresse.

In memoriam

De afdeling RENKUM deelt mede, dat haar oudste lid, de heer

R. G. BRANDERHORST

op 26 december 1968 overleed in de ouderdom van bijna 90 jaar. Wij zullen hem blijven gedenken als een trouwe en meelevende bijenvriend.

Afd. Renkum.

Imkersagenda

12 april 1969, 30e Bijenmarkt te Dordrecht.

17 mei 1969: Algemene Vergadering in het Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen te Utrecht.

Ook in 1969 staan wij weer geheel voor U klaar met een nog grotere voorraad imkers-artikelen van nog betere kwaliteiten voor de laagste prijzen.

Ook voor diverse soorten Nederlandse en importhoning slaagt U bij ons beter. Wij kunnen U leveren in bussen en potten. De prijzen zijn beslist lager bij ons.

Vraagt prijslijst van materialen en/of honing.

BIJENSTAND H. T. VAN DAM & Zn,

JUBBEGA (Fr.) — Tel. 05165 - 382

ANTIQUARIAAT JUNK,

Postbus 5, LOCHEM,

zoekt de jaargangen 1898 tot 1932;
1941 tot 1946 van het Maandschrift voor
Bijenteelt.

Gaarne offerte.

KORTING 10—20% op

Tuin- en Bloemzaden voor

NIEUWE OOGST

tegen

OUDE PRIJS

Vraag prijscourant aan „FRISIA”

Zaadteelt en Zaadhandel — ANDIJK.

SPEURBIJTJES

Tarief: tot 20 woorden f 2,50, elke 4 woorden meer f 0,50. Bij vooruitbetaling te voldoen op gironummer 84 68 01 van de Vereniging tot bevordering der Bijenteelt te Wageningen. Inzendtermijn vóór de 10e van de maand.

TE KOOP: 300 à 400 goede gebruikte boogkorframes tegen elk aannemelijk bod. F. Pool, Tsjerkebuorren 21, Drachtster Compagnie (Fr.), Tel. 05122-345.

GEVRAAGD: **Spaarkasten met en zonder bijen**, alsmede losse onderdelen, zoals: daken, losse bodems, broedkamers, honingkamers, reisramen/separators en voerbakken. Bijenstand „De Imker”, A. P. Posthumus, Bergweg 21, Veenendaal.

Bij de ingang van het nieuwe jaar komen we met een ZEER SPECIALE AANBIEDING.

NIEUWE simplexkasten, enkelwandig, dubbele broedkamer met ramen, geschilderd wit met groene banden f 35,—. Zezraamskastjes van duimshout met ramen f 12,—. Uitgebouwde ramen, Broed 90, Honingramen 70 cent. Ronde korf f 12,—. Schepkorf f 10,—. Bijenkap of sluier f 6,—. Voerbak ir. Mommers f 12,—. Voerraam voor droge suiker f 1,50. Draadrooster f 3,—. Stamphoning, prima voor uw bijen f 1,70 per kg. Simplexkasten met ramen, dak met zink, geschilderd groen met witte banden f 29,50. Losse ramen Broed 30, Honingramen 25 cent.

HONING MET EERSTE PRIJZEN BEKROOND. Klaverhoning f 2,30, Linde f 2,40, Fruit f 2,45, Heide f 4,50 per kg. Minimum afname 25 kg. Verzending ook naar België.

HET VAN OUDS BEKENDE ADRES: Bijenpark Brulleman, Breukelen, Zandpad 42a, telefoon 03462 - 1303 - Giro 377905.

GEVRAAGD: een honingslinger en spaarkasten. Bijenpark Brulleman, Breukelen, Zandpad 42a, Tel. 03462 - 1303.

Extra aanbieding

Nieuwe bijenkorven f 10,75 en Schepkorven f 6,— per stuk. Tevens hebben wij voor reklamedoeleinden een partij aller-aardigste kleine bijenkorfjes in de maat van 23 x 28 cm. U kunt er zelfs een klein nazwermpje in huisvesten. Verder nog honingbussen (2½ kg) met hengel, 98 ct. per stuk. Bijenkorfjes (aardewerk) f 1,50 per stuk (in doosjes van 6 stuks). Pakken Necktapol (1 kg) à f 4,25 per pak. Deze aanbieding is geldig tot en met februari. Bijenstand „De Bijenkorf”, Meentweg 103, Eemnes, tel. 02153 - 6704.